

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

КРИВИЙ РІГ

10 ЛИСТОПАДА
2022 РОКУ

**КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ГІРНИЧИХ НАУК УКРАЇНИ
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»**

**«ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПЕРІОД
СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»**

Збірник наукових праць

**Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

10 листопада 2022 року

**Конференція присвячена 100-річчю Криворізького національного
університету та 20-річчю кафедри фінансів суб'єктів
господарювання та інноваційного розвитку**

Кривий Ріг – 2022

УДК 658.15:330.341.1(063)

Ф59

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету економіки та управління
бізнесом Криворізького національного університету
(протокол № 4 від 28.11.2022 р.)*

Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки: збірн. наук. прац. Всеукр. наук.-практ. конф., Частина 1, 10 лист. 2022р., Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2022. 462 с.

Організаційний комітет:

Турило Анатолій Михайлович, д.е.н., професор кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку Криворізького національного університету.

Корнух Оксана Валентинівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку Криворізького національного університету.

У збірнику розміщено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки», яка відбулася 10 листопада 2022 року та проходила в online-режимі з використанням платформи MEET.GOOGLE.

У збірнику зібрані доповіді, які присвячені сучасним проблемам у фінансах, економіці, менеджменті а також економічним аспектам інтелектуальної власності та інноваційного розвитку України.

Збірник може бути корисним для науковців, підприємців, викладачів, аспірантів та студентів.

Конференція присвячена 100-річчю Криворізького національного університету та 20-річчю кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст і орфографію матеріалів, додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імен та назв несуть відповідальність автори (співавтори) матеріалів. Організаційний комітет не завжди поділяє думку автора матеріалу.

©Криворізький національний університет, 2022

© Колектив авторів, 2022

Дем'яненко К. О., Корнух О. В. Криворізький національний університет	
ЗНАЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЙОГО МІСЦЕ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	97
Дзямка М. А., Плиса В. Й. Львівський національний університет імені Івана Франка	
КІБЕРСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ, ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА Й АДАПТАЦІЯ ДОСВІДУ РОЗВИНУТИХ КРАЇН СВІТУ.....	100
Дикань О. В., Твардієвич Ю. Ю. Український державний університет залізничного транспорту	
ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.....	104
Ємець О. І., Гуцуляк С. І. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОНСАЛТИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....	109
Журавель В. С., Короленко Р. В. Криворізький національний університет	
АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ.....	114
Завербний А. С., Ніценко Д. О. Національний університет «Львівська політехніка»	
ФРАНЧАЙЗИНГ, ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ СПОСОБІВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	117
Задорожна О. В., Волошина-Сідей В. В. Миколаївський національний аграрний університет	
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	123
Зіненко К. А., Кобелева Т.О. НТУ «ХП»	
ПРИНЦИПИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	126
Калініченко Л. Л., Крикун О.А. Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна	
ЕСТЕТИЧНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ БІЗНЕСУ.....	131
Капітула С. В., Захаревич О. Д. Криворізький національний університет	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА...	134
Капітула С. В., Куліш О. А. Криворізький національний університет	
КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	136

кіберзлочинності, шляхом створення відповідного законодавства і налагодження міжнародного співробітництва в цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Плиса В., Плиса М., Плиса З. Управління ризиками у сфері електронних страхових послуг. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2021. Випуск 60. С. 86-104.

2. Стратегія національної безпеки України : Затверджено Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 27.10.2022).

3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 27.10.2022).

4. Конвенція про кіберзлочинність : Міжнародний документ від 23.11.2001. Конвенцію ратифіковано із застереженнями Законом України від 07.09.2005 № 2824-IV. // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text (дата звернення: 27.10.2022).

5. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. К. : Каравела, 2019. 512 с.

ДИКАНЬ О.В.

доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту, публічного управління та HR-технологій

Український державний університет залізничного транспорту

ТВАРДІЄВИЧ Ю.Ю.

здобувач вищої освіти за другим магістерським рівнем
Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків, Україна

ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Значущими шляхами технічної і технологічної модернізації транспорту доцільно зазначити:

1) модернізація транспортної мережі, пріоритетна розбудова магістральних шляхів сполучення, на яких сконцентровані найбільші транспортні потоки. Особливу увагу необхідно виділити міжнародним транспортним коридорам, напрямку розвитку яких визначено в Програмі розвитку національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні на 2020-2030 рр; впровадженню швидкісного залізничного сполучення між найбільшими містами України та з Києвом, що визначено Державною цільовою програмою з впровадження на залізницях швидкісного руху пасажирських потягів на 2020-2030 рр;

2) збільшення темпу оновлення рухомого складу. Прискорене оновлення транспортного парку залізничної галузі за рахунок поповнення новим рухомим складом, який повинен забезпечити прогнозовані обсяги перевезень, їх раціональну структуру за потужністю, пасажиромісткістю, вантажністю, видами палива та спеціалізацією;

3) запровадження прогресивних транспортних технологій. Забезпечення в процесі вантажних перевезень основ транспортної логістики з побудовою загальнодержавних і міжнародних транспортних систем, що дозволить скоординувати рух фінансових, матеріальних та інформаційних потоків за принципом «від дверей до дверей» і «in time», але при умові: створення мережі взаємопов'язаних логістичних центрів та мультимодальних терміналів; сприяння розвитку й застосування передових систем перевезення контейнерів; здійснення комбінованих перевезень та взаємодії різних видів транспорту; запровадження сучасних інформаційних технологій обміну даними, системи торговельно-транспортної документації та електронного документообігу;

1) формування сприятливого інвестиційного клімату та залучення додаткових інвестицій. Впровадження державно-приватного партнерства з метою концентрації ресурсів для змішаного фінансування розвитку транспортної інфраструктури залізниць; впровадження механізмів довгострокового пільгового кредитування інвестицій у ресурсну та енергозберігаючу техніку та технологій; розширення елементів платності

користувачів залізничної інфраструктури на принципах самоокупності [1].

2) технологічно-технічна модернізація залізничного транспорту як результат реформування створить такі умови для: забезпечення прозорості фінансової діяльності; формування ринку транспортних послуг та підвищення рівня конкурентоспроможності операторських і транспортно-експедиторських компаній, що здійснюють перевезення за транзитними напрямками та в рамках міжнародних транспортних коридорів; вирішення питання щодо надання підтримки у закупівлі рухомого складу; будівництво об'єктів залізничного транспорту, що мають соціальне значення, та компенсації збитків, пов'язаних з пільговими перевезеннями [3]; досягнення рівня європейських і світових стандартів, що сприятиме збільшенню темпів євроінтеграції та максимальній реалізації транзитного потенціалу держави [2].

За даними консалтингової компанії AT Kearney визначено, що необхідно 56 млрд. грн. сукупних інвестицій для модернізації інфраструктури Укрзалізниці. В іншому випадку нераціонально інвестувати в оновлення рухомого залізничного складу, за умови відсутності відповідної транспортної інфраструктури [5].

Реалізація зазначеного підходу до модернізації залізничної галузі в Україні втілить подальший динамічний розвиток залізничного транспорту, підвищення ефективності функціонування галузі та рівень його конкурентоспроможності і, як наслідок, підвищення рівню інвестиційної привабливості національних залізниць [2].

Основні фонди залізничної галузі перебувають в критичному стані, а способи і методи, які використовуються залізницями для уникнення критичного їх зносу є нераціональними. Достатній рівень фізичного і морального зносу, терміни амортизації, що закінчилися, є важливими питаннями для зменшення ефективності самофінансування, результатом якого є потреба залізничного транспорту у залученні ресурсів [4].

У сучасній економічній літературі представлений розподіл механізмів, які забезпечать або зможуть забезпечити потреби в оновленні основних засобів.

Основним джерелом фінансової стабільності основних засобів підприємств залізничного транспорту є, серед іншого, власні кошти. Фінансування за власні кошти виконується за рахунок амортизаційних відрахувань та чистого прибутку [2]. Прибуток не може інтерпретуватись як стабільне джерело, оскільки за сучасних умов прибутки, які надходять до залізниці за рахунок вантажних перевезень, забезпечують відшкодування збитків від пасажирських перевезень.

Слід зазначити, що амортизаційні відрахування знецінюються інфляцією, і як наслідок – первісна вартість складових основних засобів в декілька разів нижче ціни нових. Запропонованим рішенням стабілізації стану є переоцінка основних засобів, який приведе до збільшення амортизаційного фонду. Однак доцільно також зазначити, що це приведе до зростання собівартості [6].

Модернізація та ефективність економіки України у найближчому майбутньому пропорційно залежить від управлінських рішень уряду та організації безперервної фінансової допомоги України з міжнародних фінансових установ. Епоха впровадження ринкових відносин актуалізує ефективне джерело фінансування на оновлення основних виробничих фондів кредит, який отримує підприємство під заставу майна і товарно-матеріальних цінностей. Ці кошти йдуть на погашення попередніх боргів та оновлення оборотних засобів. Наразі це раціональні джерела залучення позикових коштів з метою фінансування оновлення основних засобів. Однак, кредит не є підставою для подальшого розвитку залізниці [2].

Цілком доцільно зауважити, що кредитний рейтинг Укрзалізниці, за даними міжнародних рейтингових агентств Standard&Poor's та Fitch, перебуває наразі в групі істотних ризиків «С». В 2019 році склав ССС+ (за рейтингом Standart & Poor's) та ССС (Fitch).

З вищенаведеного випливає, що інвестиційна привабливість Укрзалізниці для великих інвесторів – є низькою та ризикованою та єдиними джерелами інвестицій залишаються власні кошти, які залучені із реконструкційних інститутів, таких як Європейський банк реконструкції та розвитку, державні

кошти та кошти зацікавлених юридичних, фізичних осіб в модернізації функціонування залізниці.

Державний рівень створює інвестиційні стратегії, які враховують не лише економічні, але і політичні, соціальні, екологічні ефекти від впровадження інвестиційних проектів.

Будівництво і реконструкція магістральних залізничних ліній, об'єктів мобілізаційного призначення, придбання залізничного рухомого складу для перевезень пасажирів у поїздах далекого прямування та місцевого сполучення здійснюються у встановленому порядку за рахунок коштів Державного бюджету України в межах лімітів державних капітальних вкладень [6].

Будівництво та реконструкція (у тому числі електрифікація) залізничних колій, вокзалів, пішохідних мостів і тунелів, пасажирських платформ та інших об'єктів залізничного транспорту, пов'язаних з обслуговування населення регіону, закупка електропоїздів та дизель-поїздів для приміського сполучення здійснюється за рахунок коштів залізниць із залученням коштів місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством інвестицій [6].

Будівництво і реконструкція залізничних станцій та інших об'єктів залізничного транспорту, пов'язаних з будівництвом або реконструкцією промислових підприємств, здійснюється за рахунок коштів підприємств або відповідних міністерств та відомств [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Оцінка втрат та механізми відбудови реального сектору економіки Сходу України. Національний інститут стратегічних досліджень. Електрон. дані. 2015. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/realniy_sector.pdf (дата звернення: 24.10.2022)
2. Матвієнко В.В. Стратегічні напрями модернізації залізничного транспорту України як результат реформування галузі. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2016. № 3(2016). С.117-122.
3. Kayukin Vasyi. Railway transport reform: preparation JSC «Ukrainian Railways» to IPO. *Science and global studies*. 2019. С. 34–37.

4. Крихтіна Ю.О. Управлінській підхід до формування складу основних фондів галузевих підприємств. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустриальні центри та корпоративна логістика: тези доповідей за матеріалами чотирнадцятої науково-практичної міжнародної конференції* (7-9 червня 2018 р. м. Харків). Вісник економіки транспорту і промисловості. Харків: УкрДУЗТ, 2018. Вип. №62 (додаток). С. 137-139.

5. Шура Н.О. Необхідність врахування інфляції при відтворенні основних фондів підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2273> (дата звернення: 24.10.2022)

6. Макаренко М. Методологічні підходи до економічної оцінки вантажних перевезень. *Економіст*. 2011. №12. С.24-29.

7. Закон України «Про залізничний транспорт». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 40, ст. 183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

ЄМЕЦЬ О.І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

ГУЦУЛЯК С.І.

здобувач вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОНСАЛТИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Консалтинг – це практика надання третім сторонам (фізичним особам, організаціям) експертизи стосовно професійних проблем за певну плату чи безкоштовно.

Говорячи про майбутнє консалтингу, як інструменту розвитку малого і середнього бізнесу, можемо з упевненістю сказати – ми не знаємо яким воно буде. Проте, вже сьогодні ми бачимо певні проблеми, що характерні для цієї

Наукове видання

**«ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
В ПЕРІОД
СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(10 листопада 2022 року)

УКЛАДАЧ – О.В. КОРНУХ, КАНДИДАТ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ В АВТОРСЬКІЙ РЕДАКЦІЇ.
АВТОРИ ОПУБЛІКОВАНИХ МАТЕРІАЛІВ НЕСУТЬ ПОВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПІДБІР,
ТОЧНІСТЬ НАВЕДЕНИХ ФАКТІВ, ЦИТАТ, ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ, ГАЛУЗЕВОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ, ІНШИХ ВІДОМОСТЕЙ.

КРИВИЙ РІГ